

O‘zbekistonda rekreatsiya va turizm

Abdullayeva Zilola Zohidjon qizi

Marg'ilon turizm va madaniy meros texnikumi Maxsus fan o'qituvchisi

Annotatsiya: O‘zbekiston — o‘zining boy tarixi, madaniyati va tabiiy go‘zalliklari bilan mashhur bo‘lgan bir mamlakat. Mamlakatning rekreatsiya va turizm sohalari iqtisodiyotning muhim qismini tashkil etadi va har yili rivojlanib bormoqda. Ushbu maqolada O‘zbekistonda rekreatsiya va turizmning ahamiyati, imkoniyatlari va rivojlanish yo‘nalishlari haqida ma‘lumot beramiz.

Kalit so‘zlar: turizm, rekreatsiya, sayyohlar, sayyohlik xizmatlari, tabiat, maxsus dasturlar, madaniy turizm.

Аннотация: Узбекистан – страна, известная своей богатой историей, культурой и природной красотой. Сектор отдыха и туризма страны являются важной частью экономики и развиваются с каждым годом. В этой статье мы предоставляем информацию о важности, возможностях и направлениях развития отдыха и туризма в Узбекистане.

Ключевые слова: туризм, рекреация, туристы, туристические услуги, природа, специальные программы, культурный туризм.

Abstract: Uzbekistan is a country known for its rich history, culture and natural beauty. The recreation and tourism sectors of the country are an important part of the economy and are developing every year. In this article, we provide information about the importance, opportunities and directions of development of recreation and tourism in Uzbekistan.

Key words: tourism, recreation, tourists, tourist services, nature, special programs, cultural tourism.

KIRISH.

O‘zbekiston, Markaziy Osiyoning yuragida joylashgan, o‘zining boy tarixi, madaniyati va tabiiy go‘zalliklari bilan sayyohlar uchun jozibador manzil hisoblanadi. Mamlakatning turizm sohasidagi salohiyati, asosan, uning qadimiy

shaharlaridan, tarixiy yodgorliklaridan va tabiiy resurslaridan kelib chiqadi. O'zbekistonning turizm tarixi qadim zamonlardan boshlangan. Buyuk Ipak yo'li orqali o'tgan bu hudud, savdo va madaniyat almashinuvi uchun muhim markaz bo'lgan. Samarqand, Buxoro va Xiva kabi shaharlar, o'zining me'moriy yodgorliklari va madaniy merosi bilan mashhur. Ushbu shaharlar, tarixiy ahamiyatga ega bo'lib, sayyohlar uchun qiziqarli joylar hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI.

O'zbekistonning tarixiy va madaniy merosi turizmning asosiy manbalaridan biridir. Samarqand, Buxoro, Xiva va Toshkent kabi shaharlar o'zining me'moriy yodgorliklari, masjidleri, madrasalari va qasrlari bilan sayyohlarni jalb etadi. Ushbu shaharlar Buyuk Ipak yo'lining muhim tugunlari bo'lib, tarixiy ahamiyatga ega. O'zbekistonning tabiiy go'zalliklari ham turizmni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Mamlakatda tog'lar, cho'llar, daryolar va ko'llar mavjud bo'lib, bu joylar rekreatsiya faoliyatlari uchun ideal sharoitlar yaratadi. Tyan-Shan va Pamyir tog'lari sayyohlar uchun trekking, alpinizm va boshqa faoliyatlar uchun imkoniyatlar taqdim etadi. Kizilkum cho'li va Qizilqum cho'li sayyohlar uchun sarguzashtlar va tabiatni o'rganish imkoniyatlarini taklif etadi. Orol dengizi va boshqa ko'llar suzish, baliq ovlash va dam olish uchun qulay sharoitlar yaratadi. Tabiatni o'rganish va muhofaza qilishga qaratilgan turizm turi. O'zbekistonning tabiiy go'zalliklarini o'rganish va ularni saqlab qolish maqsadida ekoturizm rivojlanmoqda. O'zbekistonda sanatoriyalar va sog'lomlashtirish markazlari mavjud bo'lib, ular sayyohlar uchun sog'liqni tiklash va dam olish imkoniyatlarini taqdim etadi. O'zbekistonning boy madaniy merosini o'rganish va an'anaviy san'at va hunarmandchilikni tajriba qilish imkoniyatlari mavjud.[5]

MUHOKAMA VA NATIJALAR.

O'zbekistonda turizm infratuzilmasi rivojlanmoqda. Yangi mehmonxonalar, restoranlar, transport tizimlari va sayyohlik xizmatlari tashkil etilmoqda. Mamlakatda xalqaro aeroportlar va transport yo'nalishlari mavjud bo'lib, bu sayyohlar uchun qulayliklar yaratadi. O'zbekiston hukumati turizmni

rivojlantirishga katta e'tibor bermoqda. Turizm sohasida investitsiyalarni jalb qilish, yangi yo'nalishlarni ochish va sayyohlik xizmatlarini yaxshilash bo'yicha dasturlar ishlab chiqilmoqda. Shuningdek, xalqaro turizm ko'rgazmalari va tadbirlarda ishtirok etish orqali O'zbekistonning turistik salohiyatini oshirishga harakat qilinmoqda. O'zbekistonda turizmni rivojlantirish uchun bir qator chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Ushbu tadbirlar mamlakatning turistik salohiyatini oshirish, sayyohlarni jalb etish va turizm infratuzilmasini yaxshilashga qaratilgan. O'zbekiston hukumati turizmni rivojlantirish bo'yicha maxsus dasturlar va strategiyalar ishlab chiqmoqda. Bu dasturlar sayyohlik sohasini modernizatsiya qilish, yangi yo'nalishlarni ochish va mavjud infratuzilmani yaxshilashga qaratilgan. Turizm sohasiga investitsiyalarni jalb qilish uchun hukumat turli xil imtiyozlar va qulay sharoitlar taqdim etmoqda. Xususan, xorijiy investorlar uchun soliq imtiyozlari, erkin iqtisodiy zonalar va boshqa qo'llab-quvvatlash mexanizmlari mavjud. O'zbekistonda transport infratuzilmasini yaxshilashga qaratilgan loyihalar amalga oshirilmoqda. Yangi xalqaro aeroportlar, temir yo'l va avtomobil yo'llarini modernizatsiya qilish orqali sayyohlar uchun qulay transport tizimi yaratilmoqda. Yangi mehmonxonalar, kurortlar va turistik ob'ektlar qurilishi davom etmoqda. Bu, sayyohlar uchun qulay sharoitlar yaratish va turizm xizmatlarini kengaytirishga yordam beradi. O'zbekistonning boy madaniy merosi va tabiiy go'zalliklarini o'rganish uchun madaniy va ekoturizm yo'nalishlari rivojlantirilmoqda.[1]

Bu sayyohlar uchun yangi tajribalar va imkoniyatlar yaratadi. O'zbekiston xalqaro turizm tashkilotlari bilan hamkorlikni rivojlantirmoqda. Bu, mamlakatning turistik salohiyatini oshirish va xalqaro bozorni o'rganish imkoniyatlarini yaratadi. O'zbekistonning turistik salohiyatini tanitish uchun marketing va reklama kampaniyalari o'tkazilmoqda. Xalqaro ko'rgazmalar, turizm yarmarkalari va boshqa tadbirlarda ishtirok etish orqali O'zbekistonning turistik brendi mustahkamlanmoqda. Turizm sohasida malakali kadrlarni tayyorlash va mavjud xodimlarning malakasini oshirish uchun ta'lim dasturlari va treninglar tashkil etilmoqda. Bu, xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga yordam

beradi. Sayyohlar uchun xizmat ko'rsatish sifatini oshirish maqsadida turizm xizmatlari va infratuzilmasini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Bu, sayyohlarning qoniqishini oshirishga yordam beradi. O'zbekistonda turizmni rivojlantirish uchun ko'rilayotgan chora-tadbirlar mamlakatning turistik salohiyatini oshirish, sayyohlarni jalb etish va iqtisodiy o'sishni ta'minlashga qaratilgan. Ushbu tadbirlar natijasida O'zbekiston global turizm xaritasida o'z o'rnini mustahkamlashga muvaffaq bo'ladi.[2]

O'zbekistonda rekreatsiya faoliyatlari turli joylarda rivojlangan bo'lib, bu joylar asosan tabiiy go'zalliklar, tarixiy yodgorliklar va madaniy meros bilan bog'liq. Samarqand — O'zbekistonning eng mashhur turistik shaharlaridan biri. Bu yerda tarixiy yodgorliklar, masjidlar va madrasalar mavjud bo'lib, sayyohlar uchun madaniy rekreatsiya faoliyatlari juda rivojlangan. Shuningdek, Samarqand atrofidagi tabiiy go'zalliklar, masalan, Zerafshan vodiysi, trekking va tabiatni o'rganish uchun imkoniyatlar taqdim etadi. Buxoro shahrida ham tarixiy va madaniy rekreatsiya faoliyatlari rivojlangan. Buxoroning qadimiy arxitekturasi, masjidlar va madrasalari sayyohlar uchun qiziqarli joylar hisoblanadi. Shuningdek, Buxoro atrofidagi tabiiy go'zalliklar, masalan, Buxoro viloyatidagi cho'llar va tog'lar, ekoturizm va sarguzashtlar uchun imkoniyatlar yaratadi.[3]

Xiva — O'zbekistonning tarixiy shaharlaridan biri bo'lib, Ichan-Qal'a kabi yodgorliklar bilan mashhur. Bu yerda madaniy rekreatsiya faoliyatlari, shuningdek, an'anaviy hunarmandchilik va san'atni o'rganish imkoniyatlari mavjud. O'zbekistonning poytaxti Toshkentda ham rekreatsiya faoliyatlari rivojlangan. Shahar parklar, bog'lar, muzeylar va madaniy tadbirlar bilan boy. Toshkentda sport va sog'lomlashtirish faoliyatlari, masalan, velosipedda yurish, yugurish va boshqa sport turlari uchun qulay sharoitlar mavjud. Chimgan tog'lari O'zbekistonning eng mashhur dam olish joylaridan biri hisoblanadi. Bu yerda tog' sporti, trekking, alpinizm va boshqa faoliyatlar uchun imkoniyatlar mavjud. Chimgan va uning atrofidagi tabiiy go'zalliklar sayyohlar uchun jozibador. Orol dengizi atrofidagi hududlar ekoturizm va tabiiy go'zalliklarni o'rganish uchun qiziqarli joylar hisoblanadi. Orol dengizining o'zgarishi va uning atrofidagi tabiiy

muhit sayyohlar uchun yangi tajribalar taqdim etadi. Farg‘ona vodiysi o‘zining go‘zal tabiati, an’anaviy hunarmandchiligi va madaniyati bilan mashhur. Bu yerda ekoturizm, madaniy turizm va an’anaviy san’atni o‘rganish imkoniyatlari mavjud. Sirdaryo va Jizzax viloyatlarida ham rekreatsiya faoliyatlari rivojlanmoqda. Bu joylar tabiiy go‘zalliklar, tog‘lar va daryolar bilan boy bo‘lib, sayyohlar uchun sarguzashtlar va dam olish imkoniyatlarini taqdim etadi. O‘zbekistonda rekreatsiya faoliyatlari ko‘plab joylarda rivojlangan bo‘lib, bu joylar asosan tarixiy, madaniy va tabiiy go‘zalliklar bilan bog‘liq. Samarqand, Buxoro, Xiva, Toshkent, Chimgan tog‘lari va Farg‘ona vodiysi kabi joylar sayyohlar uchun qiziqarli va jozibador imkoniyatlar yaratadi.[4]

XULOSA.

O‘zbekistonda rekreatsiya va turizm sohalari mamlakat iqtisodiyotining muhim qismi bo‘lib, ularning rivojlanishi uchun ko‘plab imkoniyatlar mavjud. Tarixiy va madaniy meros, tabiiy go‘zalliklar, rekreatsiya faoliyatlari va davlat qo‘llab-quvvatlashi O‘zbekistonni sayyohlar uchun jozibador joyga aylantiradi. Kelajakda bu soha yanada rivojlanishi va O‘zbekistonning global turizm xaritasida o‘z o‘rnini mustahkamlashi kutilmoqda. O‘zbekistonda turizm sohasining rivojlanishi mamlakatning iqtisodiy o‘shishiga katta hissa qo‘shadi. Tarixiy va madaniy meros, tabiiy go‘zalliklar va mehmondo‘stlik O‘zbekistonni sayyohlar uchun jozibador manzilga aylantiradi. Hozirgi kunda amalga oshirilayotgan chora-tadbirlar va kelajakdagi rejalashtirilayotgan loyihalar O‘zbekistonning turizm sohasini yanada rivojlantirishga yordam beradi. Mamlakatning turistik salohiyatini oshirish va sayyohlarni jalb etish orqali O‘zbekiston global turizm xaritasida o‘z o‘rnini mustahkamlashga muvaffaq bo‘ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. M.Amonboyev, N.Jo‘rayeva. “Turizm iqtisodiyoti”. O‘quv qo‘llanma. TDIU-2019 y. [1]
2. Гладилин В.А. "Предпринимательство в туризме" Ч 1 : учебное пособие / — М: РУСАЙНС, 2018—112с. [2]

3. Морозов М.А. Экономика туризма: учебник / М. А. Морозов, Н. С. Морозова, Г. А. Карпова, Л. В. Хорева. — М. : Федеральное агентство по туризму, 2014. — 320 с.[3]

4. O‘zbekiston Respublikasiga turistik maqsadlarga kelgan va ketgan shaxslar.25.01.2021. www.stat.uz[4]

5. www.ziyonet.uz[5]